

La fàbrica dels Panyos

PATRIMONI. L'historiador Lluís Virós, de l'equip de redacció del catàleg de Manresa, ressenya la **fàbrica dels Panyos**, una de les mostres d'arquitectura fabril més importants del sud d'Europa. Les fàbriques són edificis poc valorats, a vegades es consideren lletjos i, a més, es recorden com a llocs d'explotació. En canvi, des d'un punt de vista arquitectònic, són edificis de grans dimensions, versàtils i amb una estètica pròpia. La fàbrica dels Panyos és important perquè representa la introducció de l'arquitectura fabril a Catalunya i, segurament, al sud d'Europa.

És una fàbrica de pisos de 1820 moguda per aigua del Cardener que es captava amb una resclosa situada al costat de la Pirelli. Té la forma d'una gran casa de 110 m de llarg, amb teulada a doble vessant i una amplada de 10 m, limitada per les possibilitats de les bigues de fusta. Té quatre plantes i l'estructura interior està reforçada per un sistema de dobles arcs que es recolzen sobre amples columnes a la planta baixa i, a les altres plantes, és de columnes d'obra cuita. Exteriorment, la fàbrica presenta una successió de finestres rectangulars (originàriament eren 386), disposades simètricament, que donen una gran lluminositat a l'interior.

Foto: Francesc Rubí

A causa de la seva importància històrica i artística, la fàbrica, la xemeneia i el canal han quedat protegits íntegrament i han estat declarats Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN) pel departament de Cultura de la Generalitat. Gràcies a aquesta revaloració, recentment s'ha refet la teulada per evitar que es perdi l'edifici.

La fàbrica dels Panyos fou construïda per Pau Miralda i Cia., l'empresa exportadora de seda més dinàmica de Manresa a la darrerïa del segle XVIII. Després de la guerra Napoleònica, el comerç colonial amb Amèrica tenia poques perspectives i la companyia de Pau Miralda va optar per invertir en una fàbrica de draps de llana fina (en castellà de l'època es deïen paños), a l'estil dels que es feïen a Flandes, per vendre al mercat espanyol. Aquest negoci va fracassar i els anys quaranta del segle XIX la fàbrica fou arrendada a empreses cotoneres fins que el 1866 la comprà l'industrial manresà Manuel Portabella. Durant la Guerra Civil fou utilitzada com a caserna i poc després la comprà l'empresa llanera de Terrassa Hilados de Estambre Alto Llobregat SA, que tancà el 1976.

PER SABER-NE MÉS:

Llorenç Ferrer: Sociologia de la industrialització. De la seda al cotó a la Catalunya central (segles XVIII-XIX), Fundació Noguera, Barcelona, 2011

Àngels Solà Parera: Aigua, indústria i fabricants a Manresa (1759-1860), Centre d'Estudis del Bages, Manresa, 2004.

Ramon Vila: Una família burgesa manresana en la Catalunya del segle XIX: els germans Serra-Farreras (1797-1877), Caixa Manresa, Manresa, 1988.